

Изборни предмети у другој години студија

Студијски програм за образовање васпитача

школска 2024/25. година

Изборни општи курс II

- Савремена француска култура
- Руска култура
- Савремена немачка култура
- Тумачење Библије II – етика и култура
- Казивање уметничког текста
- Читање и културни идентитет
- Политичка социологија савременог друштва
- Научна култура и људско стваралаштво
- Увод у финансијску писменост
- Креативне игре на енглеском језику (само за полазнике Модула енглеског језика)
- Иновативни програми у физичком васпитању деце
- Хор II
- Камерна музика II
- Креативни покрет
- Музичка литература за децу
- Слушање музике у раду са децом
- Развијање језичких знања и вештина на енглеском језику (само за полазнике Модула енглеског језика; додатни изборни општи курс, уз доплату прекобројних ЕСПБ)

Изборни педагошко-психолошки курс II

- Сарадња породице и вртића
- Портфолио у предшколској установи
- Европски стандарди информатичких знања
- Подржавање и проширивање дечје игре

По наставном плану Факултета, студенти на Студијском програму за образовање васпитаче бирају два изборна предмета, по један из сваке од наведених области (*Општи курс и Педагошко-психолошки курс*).

Изборни општи курс II

■ САВРЕМЕНА ФРАНЦУСКА КУЛТУРА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Ана Вујовић

Циљ предмета: Упознавање са богатством културе савремене Француске и других франкофонских земаља, као и са разноврсношћу културне сарадње између Француске и Србије. Ширење опште културе, развијање толеранције и разумевања различитости.

Исход предмета: Стицање основних идеја о најважнијим аспектима свакодневног живота у модерној Француској и франкофоним земљама.

Садржај предмета: 1. Символи и институције Француске. Преглед историјских догађаја у XX веку. 2. Разноликост француских региона. Француски прекоморски департмани и територије. 3. Француска привреда: рад и запосленост, социјална заштита, имиграција, страни утицаји. 4. Становништво Француске: вредности Француза, породица и становање. 5. Свакодневни живот и навике: исхрана, потрошња, популарна култура, слободно време, празници. 6. Савремени образовни систем у Француској. Образовање учитеља и васпитача. 7. Развој европске идеје у Француској. Настајање европских институција. 8. Франкофонија у свету. Разноликост култура франкофоних земаља. 9. Српско-француски односи од почетка XX века до краја Првог светског рата. 10. Политичка и економска сарадња Србије и Француске између два светска рата. 11. Француски културни утицаји код нас током XX века.

Методе извођења наставе: Предавања, самостални рад студента и припрема презентације на самостално изабрану тему из области историје француске цивилизације.

Провера знања и оцењивање рада студената: Писмени испит и усмена презентација

Литература:

- Вујовић, Ана (2008). *Савремена француска култура*. Београд: Учитељски факултет. (стр. 7-86, 177-225))
- Вујовић, Ана (2011). *Српско-француска сусретања*. Београд: Учитељски факултет. (стр. 131-174)

■ РУСКА КУЛТУРА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Маријана Папрић

Циљ предмета: Упознавање са богатством руске културе и српско-руским културним и духовним контактима и везама. Ширење опште културе, развијање толеранције и разумевања различитости.

Исход предмета: Студент поседује основна знања о руској науци, култури и уметности, о променама у друштвеном и свакодневном животу људи у Русији, културним и духовним контактима између Србије и Русије.

Садржај предмета: Географске и политичке карактеристике савремене Русије. Наслеђе словенске културе. Руско православље и култура. Руска књижевност. Ликовна уметност. Музичка уметност. Позориште и филм. Примењена уметност и фолклор. Савремена наука и образовање у Русији. Промене у друштвеном и свакодневном животу у Русији (мултикултуралност, култура становања, породични

живот, традиција и обичаји). Руска емиграција у Србији. Културни и духовни контакти и везе Србије и Русије.

Методe извођења наставе: Предавања, самостални рад студента и припрема презентације на изабрану тему из области руске културе.

Провера знања и оцењивање рада студената: Писмени испит и усмена презентација.

Литература (одабрана поглавља):

- Стојнић, Мила и др. (1978). *Руска књижевност. Књига II*. Сарајево: Свјетлост; Београд: Нолит
- Јовановић, Мирослав (2012). *Срби и Руси 12 – 21. век (историја односа)*. Београд: Народна библиотека Србије
- Rževski Nikola (ur.) (2007). *Modrena ruska kultura*. Podgorica: CID
- Lotman, Jurij (2017). *Besede o ruskoj kulturi: Svakodnevica i tradicije ruskog plemstva (XVIII vek – početak XIX veka)*. Novi Sad: Akademska knjiga
- Alpatov, M. V. (1967). *Umetničko blago Rusije*. Beograd: Izdavački zavod Jugoslavije

■ САВРЕМЕНА НЕМАЧКА КУЛТУРА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: писмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Александра Гојков Рајић

Циљ предмета: Упознавање са богатством културе савремене Немачке и немачког говорног подручја, и са разноврсношћу културне сарадње између Немачке и Србије. Ширење опште културе, развијање толеранције и разумевања различитости.

Исход предмета: Студент поседује основна знања о најважнијим аспектима свакодневног живота у модерној Немачкој и на немачком говорном подручју.

Садржај предмета: 1. Географске и политичке карактеристике савремене Немачке и немачког говорног подручја. 2. Разноликост региона немачког говорног подручја. 3. Немачке институције: рад и запосленост, социјална заштита, имиграција, страни утицаји. 4. Становништво Немачке: вредности, породица и становање. 5. Свакодневни живот и навике: исхрана, потрошња, популарна култура, слободно време, празници. 6. Савремени образовни систем у Немачкој и на немачком говорном подручју. Образовање учитеља и васпитача. 7. Немачка уметност. 8. Преглед историјских догађаја у 20. веку. 9. Српско-немачки односи. 10. Немачки културни утицаји у Србији. 11. Немачко-српске културне везе.

Методe извођења наставе: Предавања, самостални рад студента и усмене презентације на изабрану тему из области савремене немачке цивилизације.

Провера знања и оцењивање рада студената: Писмени испит и усмена презентација

Литература:

- Бекић, Т. (2001). *Germanoslavica I Прилози проучавању узајамних културних и књижевних веза између наше и немачке културе*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине (одабрана поглавља)
- Фулбрук, М. (2013). *Кратка историја Немачке*. Београд: Завод за уџбенике (стр. 176-234)

■ ТУМАЧЕЊЕ БИБЛИЈЕ II – ЕТИКА И КУЛТУРА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Љубивоје Стојановић

Циљ предмета: Циљ овог једносеместралног циклуса је да студенти стекну основна знања о томе како Библија васпитава човека за живот у времену и вечности. Ово је посебно важно кад је у питању будуће радно ангажовање студената на пољу васпитавања и образовања деце која уче и верску наставу. Кроз овај кратки курс студенти ће се упознати са библијским (јеванђелским) погледом на свет и човека, што ће их квалификовати као спремне саговорнике са свима, како верујућим тако и неверујућим. Наравно, стицањем овога знања они не постају готови верници него едуковани едукатори који могу да прате и разумеју сва питања која се тичу вере и веровања. Да би се све ово остварило потребно је активније укључити студенте у наставни процес, тако што ће и сами писати писмене радове на одређене теме из предаваног градива.

Садржај предмета: Старозаветни закон и новозаветна слобода; Љубав као интегративни фактор вере и знања; Догма и стваралаштво; Власт као служење „већег“ „мањем“; Грех и покајање; Праштање као врлина; Уважавање другог и другачијег; Живот као дар који треба чувати; Царство Небеско и наш земаљски живот; Вечност и савременост; Држава као дар Божији и дело човеково; Државне границе, различите традиције, идеолошке разлике као животни изазови; Питање богатства и сиромаштва; Уважавање слободе другог ; Ко сам ја? Ко је мој ближњи; Стваралачка сарадња не може бити ограничена пореклом и припадношћу; Уважавање и прихватање другачијег као пут потврђивања властитог идентитета.

Библијске теме и мотиви у уметности, књижевности и култури. Библијске пословице и идиоми. Репрезентативна дела светске књижевности. Репрезентативна дела српске књижевности. Хришћански мотиви у савременој српској поезији.

Литература:

- **Библија 2002:** *Библија / Свето писмо Старога и Новог завета*. Београд: Свети архијерејски синод Српске православне цркве.
- **Ракић 2002:** Радомир Ракић, *Библијски речник*. Београд: Златоусти.
- **Стојановић 2008:** Љубивоје Стојановић, *Тумачење Библије*. Београд: Учитељски факултет.

■ КАЗИВАЊЕ УМЕТНИЧКОГ ТЕКСТА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 4 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Слађана Јаћимовић

Циљ предмета: Циљ предмета је да студенти усвоје основна начела у казивању уметничког текста, да се упознају са основама реторике, стиливима у рецитовању, као и разнородним специфичностима казивања: дикцијом, акцентом, темпом и динамиком говорног исказа, градацијом, јавним наступом.

Садржај предмета: Општа начела казивања поезије (рецитовање, изражајно читање), прозе, народне епске и лирске песме: проучавање уметничког текста са становишта говорног израза – историја и теорија; основна правила глуме, рецитовања, реторике; анализа песме као основа казивања и рецитације; књижевна анализа текста (врста, значење, стил); анализа са становишта говорног исказа; учење напамет и разумевање; дикција; однос према врстама стиха; римована поезија и опкорачење; типологија рецитације; одређење стила казивања (емотивни, умерени, семантички).

Структура говорног исказа: структура текста и структура говорног облика; звучни ефекат риме, рефрена и слободног стиха; постављање композиције говорног исказа; мисаони акценти у тексту и у казивању; логички акценти у тексту и у казивању; емотивни акценти у тексту и у казивању; основни план и начело целине; идеја песме – идеја рецитације; ритам, темпо и динамика казивања; почетак, ток и поента говорног исказа; динамика интерпретације; општи тон; градација; дикцијска провера, наступ пред публиком.

Епска и лирска народна поезија у говорном исказу: Аеди и рапсоди, сказаније и рецитовање; специфичности говорног исказа лирске и епске песме.

Литература:

- Дамјановић 2001: Ратомир Дамјановић, *О рецитовању*. Београд: Итака.

■ ЧИТАЊЕ И КУЛТУРНИ ИДЕНТИТЕТ

■ Семестар 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Дуња Ранчић

Циљ предмета: Увођење студената у природу и различите видове читања да би разумели везу између читања и културног идентитета и изградили свест о овом битном чиниоцу свог емоционалног, интелектуалног и културног идентитета. Такође, студенти би на овим часовима требало да науче/схвате на који начин могу код деце да развијају љубав према читању и да тако прегалачки учествују у изграђивању културног идентитета код њих.

Садржај предмета: 1. Увод у предмет; 2. Аутор – текст – читалац; 3. Читање књижевноуметничког, научног и есејистичког текста; 4. Читање као разумевање текста; 5. Читање и емпатија/уосећавање (уживљавање): ја и други; 6. Читање и сањарење; 7. Читање и стварност; 8. Читање као приватна ствар и братство читалаца: читалац и библиотека; 9. Читање као разумевање и изграђивање себе: лично и читалачко искуство; 10. Читање и културни идентитет.

Полагање испита: Израда и одбрана рада. Рад се састоји анализе прочитаног дела (на основу сопствених увида и дате литературе) и описа његовог деловања на читаоца / аутора рада током и после читања. Студент је обавезан да прочита једну од књига (бр.1–3) и један од текстова (бр. 4–6) датих у литератури.

Литература

1. Алберто Мангел, *Историја читања*, Светови, Нови Сад, 2005.
2. Жан-Клод Каријер / Умберто Еко, *Не надајте се да ћете се решити књига*, Градац К, Чачак, 2011.
3. Данијел Пенак, *Као у роману*, Уметничко друштво Градац, Чачак, 1998.
4. Дејвид К. Томас, Кер Иксон, „Знање о култури“. *Културна интелигенција*. Клио, Београд, 2011. 34–57.
5. Јадранка Божић, „Антропологија књиге и читања“. https://www.nb.rs/view_file.php?file_id=472
6. Нил Гејмен, „Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења“ <http://mom.rs/zasto-nasa-buducnost-zavisi-od-biblioteka-citanja-i-sanjarenja/>
<http://www.vestinet.rs/pogledi/nil-gejmen-zasto-nasa-buducnost-zavisi-od-biblioteka-citanja-i-mastarenja>

■ ПОЛИТИЧКА СОЦИОЛОГИЈА САВРЕМЕНОГ ДРУШТВА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ проф. др Урош Шуваковић

Циљ предмета: Циљ предмета је да се студент оспособи за критичко сагледавање политичких процеса у савременог глобалном друштву; да разуме начине функционисања политичких институција, политичких организација (партија), синдиката, друштвених покрета, НВО и цивилног друштва у савремености; да разуме односе на релацији држава - међународне организације - цивилно друштво у савремености.

Исход предмета: Студент је оспособљен да критички промишља савремене друштвено-политичке односе, разуме утицај политичких партија, синдиката, друштвених покрета, НВО и цивилног друштва

на процесе доношења политичких одлука; у стању је да разуме и објасни односе на релацији држава - међународне организације - цивилно друштво у савремености.

Садржај предмета: Главни субјекти политичког процеса у савременом друштву. Политичке партије. НВО, Друштвени покрети. Обнављање вишепартизам у Србији 90-их година XX века. Глобализација и трансформација политичких партија: настанак европских "партијских фамилија". Транзиција као елемент глобализацијских процеса. Друштвени покрети: стари и нови. Значај еколошког покрета на формирање еколошке свести. Проблеми одрживог развоја. Промена институционалног аранжмана ЕУ: процес десуверенизације и ресуверенизације. Људска права као критеријум разликовања левице и деснице.

Литература:

Шуваковић, У. (2004). *Политичке партије и глобални друштвени циљеви*. Београд: Трећи миленијум

Смиљковић, Р. (1993). *Политичке партије*. Београд: "Књижевне новине комерц" д.д.

Чупић, З. (2018). *Политичке странке у Европској унији*. Београд: Завод за уџбенике

Павловић, В. (2006). *Друштвене промене и покрети*. Београд: Службени гласник

Неш, К. (2006). *Савремена политичка социологија*. Београд: Службени гласник

Надић, Д. (2012). *Огледи из политичке екологије*. Београд: Факултет политичких наука, Чигоја штампа

Шуваковић, У. (2015). *Транзиција: прилог социолошком проучавању друштвених промена*. Косовска Митровица: Филозофски факултет Универзитета у Приштини

Шуваковић, У. (2019). Положај Срба на Косову и Метохији и страначка плурализација српског друштва. *Hereticus* 16 (1/2): 64-97

Стојиљковић, З. (2019). Синдикати и транзиција: једна до краја неиспричана прича. *Социолошки преглед* 53 (3): 860-882. [doi: 10.5937/socpreg53-22971](https://doi.org/10.5937/socpreg53-22971)

■ НАУЧНА КУЛТУРА И ЉУДСКО СТВАРАЛАШТВО

Семестар: 3 ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: писмено/усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Предраг Милосављевић

Циљ предмета: Упознати студенте са основама и значајем развоја научне културе, историјског развоја науке и технологије и улоге коју примена научног мишљења има у унапређењу стваралаштва и еволуцији људског друштва.

Исход предмета: Након успешно завршеног похађања предмета студенти ће бити оспособљени да препознају, разумеју и интерпретирају информације засноване на стеченим знањима из области научне културе, историје науке и еволуције људског стваралаштва.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Шта је научна култура; Наука као људска делатност – од идеје до парадигме; Основе научног мишљења; Односи и разлике између науке, философије, уметности и религије; Појам, улога и значај технике и технологије; Наука и културне вредности – креативни аспекти науке; Природно и технолошко окружење: разлике и прожимања; Научно и технолошко наслеђе – значај и васпитно-образовни потенцијали.

Методе извођења наставе: монолошка, дијалогска, демонстративна, хеуристички приступ, рад на тексту, писани и графички приступ, истраживачки рад, комбиновани рад.

Литература:

Одабрана поглавља

1. Милутин Миланковић (2015). *Списи из историје науке. Књ. 5*. Београд: Завод за уџбенике.
2. Милутин Миланковић (2013). *Кроз васиону и векове / Кроз царство наука. Књ. 4*. Београд: Завод за уџбенике.
3. Бранко Павловић, *Филозофија природе*. Београд: Плато (2007)
4. Milorad Mladenović (2004). *Моћ науке*. Novi Sad: Zmaj.
5. Preti Đulio (2002), *Istorija naučne misli, I / II*. Beograd: Klub NT.

■ УВОД У ФИНАНСИЈСКУ ПИСМЕНОСТ

■ Семестар: IV ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: семинарски рад и усмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Зоран Видовић

Циљ предмета:

СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ОСНОВНИМ ПОЈМОВИМА ФИНАНСИЈСКЕ МАТЕМАТИКЕ.

Садржај предмета:

Значај финансијске писмености у 21. веку. Фактори који утичу на развој финансијске писмености. Процентни рачун. Прост интересни (каматни) рачун. Каматна стопа. Кредит. Сложени каматни рачун. Сложени каматни рачун са чешћим капиталисањем. Рачун улагања (штедња). Конформна каматна стопа. Могућности развијања финансијске писмености у првом циклусу образовања.

Литература:

- Cvitanic, J., Fernando, Z. (2004). *Introduction to the economics and mathematics of financial markets*. MIT press.
- Elliott, R.J., Kopp, P.E. (2005). *Mathematics of financial markets*. Springer finance.
- Harrison, M., Patric, W. (2011). *Mathematics for economics and finance*. Routledge.
- Hastings, K.J. (2015). *Introduction to financial mathematics*. CRC Press.
- Кочовић, Ј. (2006). *Финансијска математика*. Економски факултет, Центар за издавачку делатност, Београд.

■ КРЕАТИВНЕ ИГРЕ НА ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено и практични рад ■ Статус: изборни ■ проф. др Наташа Јанковић, доц. др Вера Вечански, проф. др Мирослава Ристић ■ само за полазнике Модула енглеског језика

Циљ предмета: Упознавање студената са кључном терминологијом и креативним активностима из области ликовне културе и дидактичких компјутерских игара за децу на енглеском језику. Оспособљавање студената у оквиру интегрисане наставе Енглеског језика, Ликовне културе и Образовне технологије да стечена знања и креативне игре примене у раду са децом предшколског узраста.

Исход предмета: Претходно усвојивши општи речнички фонд на Б2 нивоу и сложеније структуре у оквиру језика струке, студенти ће се упознати и са основном терминологијом из области ликовне културе и образовне технологије и овладати мануелним и креативним активностима дидактичког карактера примереним предшколском узрасту. Уз то, на енглеском језику ће додатно обогатити знања из опште културе и информисаности.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Енглески језик: упознавање са садржајима, терминологијом, материјалима, апликацијама и активностима везаним за дечији свет ликовне културе и дидактичких компјутерских игара. **Ликовна култура:** стручно подучавање студената различитим ликовним техникама (акварел, темпера, оловке у боји, фломастери, исецање, колаж, комбиноване технике). **Образовна технологија:** овладавање концептима и апликацијама из домена образовне технологије (образовни облак, хибридна настава, изокренута учионица, учење засновано на игри, PEGI 3...).

Практична настава

Уз инструктивни рад на енглеском језику, путем наведених ликовних техника студенти креирају групне уметничке радове. Додатном применом техника фотографије и *Stop-Motion* електронске апликације ликовне радове претварају у покретне слике. Израђују е-квизове и електронска издања

прича за децу, креирајући рикне са QR кодом. Уче да процењују квалитет електронских апликација и игара за рад са децом млађих узраста.

Методe извођења наставе: Предавања, демонстрација, рад са разноврсним материјалима и дидактичким компјутерским играма, практичне вежбе, самостални практични рад студената.

Провера знања и оцењивање рада студената: Усмена провера знања и практични рад.

Литература:

Одабрани одломци:

Barnes R. (2002). *Teaching Art to Young Children 4-9*. Routledge Falmer. London and New York.

Вечански, В. (2012). Савремене технологије као извор нових могућности у настави ликовне културе. Иновације у настави 25(3). Београд: Учитељски факултет.

Janković, N., Večanski, V. (2020). Educating pre-service teachers for integrated English language and art activities with young learners. *The teaching and learning process organisation*. Belgrade: Teacher Education Faculty.

Janković, N, Ristić, M. (2019). Hand in hand – developing university teachers' and pre-service teachers' cross-curricular competences. In: Začlona, Z. and Radovanović, I. [ed.] *Chosen issues of education in the modern era*. Nowy Sacz: State University of Applied Sciences and Belgrade: Teacher Education Faculty.

Ристић М., Мандић Д., (2017). *Образовање на даљину*. Учитељски факултет. Београд.

■ ИНОВАТИВНИ ПРОГРАМИ У ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ ДЕЦЕ

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 4 ■ Статус: изборни ■ Полагање испита: усмено ■ проф. др Даница Џиновић, доц. др Владан Пелемиш

Циљ предмета Оспособљавање студената за конструктивно-практичну примену иновативних програма где је систем физичких вежби и активности усмерен на развој кретне и мануелне интелигенције деце односно на стимулисање раног физичког, интелектуалног развоја и здравља деце; спречавање прераног пада појединих антрополошких карактеристика и моторичких знања. Дакле, циљ је пружање релевантних знања о значају увођења нових технологија на општи развој детета.

Исход предмета

Очекује се да студенти прошире теоријска знања, развију потребне вештине и оспособе за имплементирање иновативних савремених и креативних програма из физичког васпитања намењених деци до 11 година живота.

Садржај предмета

Иновативни програми: Примена савремених технологија у превенцији и корекцији постуралног статуса деце од 1-10 година живота. Кораци ка здравственом васпитању деце. Мониторинг у физичком васпитању деце. Развој моторичких способности деце применом нетрадиционалних елементарних игара. Рани моторички и интелектуални развој деце. Атлетска почетница. Гимнастичка почетница. Речник покрета уз преплитање музичких и физичких квалитета. Фитнес за децу.

Презентације радионичких активности

Литература

Џиновић, Којић, Д., Пелемиш, В.: (2016). *Квантитативне и квалитативне карактеристике морфолошког и моторичког простора предшколске деце*, Београд: Учитељски факултет, 1-50

Џиновић, Којић, Д., Пелемиш, В.: (2016). *Мониторинг физичког васпитања деце*, Београд: Драслар партнер, 1-60 стр

Џиновић-Којић, Д.: *Акредитовани семинари* (Обима око 70 страна).

ХОР II

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 0 + 45 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ Ана Ћосовић

Циљ предмета: Учешћем у хору Учитељског факултета развијају се певачке способности студената, али и, пре свега, подстиче креативност у музичкој интерпретацији. У складу са својим гласовним предиспозицијама студенти стичу вештину вишегласног певања у ансамблу, а затим искуствено пролазе процес припремања (пробе) и финализацију (јавни наступ/концерт) извођења хорских дела. Пролазећи кроз процес извођења, проширују се знања у области хорске литературе, епохе и стила, те одговарајућег начина интерпретације.

Садржај предмета: Вишегласно певање у ансамблу, процес припреме и финализација (јавни наступ) извођења хорских дела. Упознавање са хорском литературом, епохама и стилловима, односно начинима интерпретације.

Обавезе студената су редовни долазак на вежбе/пробе и учешће у јавним наступима хора (пригодне свечаности, завршни концерт).

Програм Хора II континуирано следи, наставља и допуњује програм Хора I.

Нотна литература:

*Гаудеамус игитур. Боже правде. Химна св. Сави. Мокрањац С. Тебе појем. Симић, В.: Пошла мома на воду. Толингер, Р.: Одби се грана. Манојловић, К.: Успаванка. Бетовен, Л.В.: Жртвена песма. Мокрањац С.: II руковат. Аркаделт Ј.: Аве Марија. Бајић И.: Српкиња. Моцарт В.А.: Проба за концерт. Handel, G.F.: *Canticorum iubilo*. Codaly, Z.: *Cohors Generosa*. O.di Lasso: *Ne proicias te*.*

■ КАМЕРНА МУЗИКА II

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: усмено ■ Статус: изборни ■ др Радмила Стојановић

Напомена: Примењује се специјално конципиран алтернативни облик наставе (примарно практичан и секундарно теоријски) за пет (5) студената у групи уз могућност проширења групе према процени професора.

Циљ предмета: (1) Стицање, обogaћивање и ојачавање музичких способности и компетенција студената са музичким предзнањем (основна и/или средња музичка школа; положен предмет *Вокално – инструментална настава*) за камерно музицирање - извођење музике у мањим музичким групама/ансамблима погодним за рад са децом учитеља/васпитача на лепши, перспективнији и приступачнији начин (*перформанс метод*) и **(2)** промовисање недовољно афирмисане уметничке музике међу младима путем камерног музицирања (вокално, инструментално и/или вокално – инструментално) са инвентивном применом одабраних елемената мултимедије.

Садржај предмета: О природи иновативног предмета и историји камерне музике са слушањем музике. О интерпретацији, историји пијанизма, о извођаштву, развијање дискусије... Главне карактеристике и специфичности камерног музицирања у групи/ансамблу од две особе (дуо), три особе (трио), четири особе (квартет), пет особа (квинтет) и тд.; функционисање осталих камерних форми (камерни хор, камерни оркестар, камерна опера и тд); сврсисходност примене мултимедије у реализацији музичког дела (говор, покрет, плес, слика, интерактивност...); *a prima vista* (читање с листа); принципи и етапе процеса савладавања музичког дела и музичко-сценског наступа; аспект игре; сценско понашање, креирање и реализација музичко-сценског наступа (*перформанс метод*) и др.

Програм камерне музике обухвата дела свих музичких епоха и стилова, према расположивој конфигурацији камерног састава, музичко-техничких способности студената и њихове преференције. Испит је усменог карактера у неком облику јавног наступа (пригодна свечаност, интерни час, јавни час, свечани концерт).

Камерна музика II је намењена студентима друге године учитељског/васпитачког смера.

Литература:

1. Барачков, М (1969): *Популарна музика великих мајстора* (аранжмани за хармонику), Раднички универзитет, Књажевац.

2. Barratt, C. (1991): *More Tunes You've Always Wanted to Play* (одабране композиције), Chester Music, London.
3. Bodenmann, H. (1966): *Klaine Werke grosser Meister fur Sopran - Blockflöten* (одабране композиције), Edition melodie, Anton Peterer, Zürich, Switzerland.
4. Krainis, B. (1962): *The Recorder Song Book* (одабране композиције), Galaxy Music Corporation, New York.
5. Кршић, Ј. И Кршић-Секулић, В. (1996): *Албум клавирских комада за „двадесет прстију“*, Савез друштва музичких и балетских педагога Србије, Београд.
6. Стојановић, Р. (2008): Улога камерне музике у образовању учитеља. *Педагогија*, бр. 1 (2008), год. LXIII, стр. 98 – 106 (UDK: 371.14).
7. Стојановић, Р. (2012): Камерна музика Учитељског факултета у Београду – предлог нове стратегије развоја музичке културе деце и младих, зборник радова међународне конференције *EDUvision 2012*, Љубљана, стр. 317-326. (доступно на: <http://www.eduvision.si/zbornik-prispevkov>).
8. Стојановић, Р. (2013): Концерти камерне музике, перформанс метод и инклузија, зборник радова међународне конференције *EDUvision 2013*, Љубљана, стр. 199 – 210. (доступно на: <http://www.eduvision.si/zbornik-prispevkov>).

■ КРЕАТИВНИ ПОКРЕТ

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: усмено и практично ■ Статус: изборни ■ мастер ликовних уметности, наставник уметности Марија Богдановић

Напомена: Курс се реализује у комбинованој групи учитељи/васпитачи од 20 студената (10 студената по смеру).

Циљ предмета: Упознавање са различитим манифестацијама покрета у визуелним уметностима кроз низ задатака и креативних вежби. Развој апстрактних и конструктивних техничких метода у визуелном обликовању кретања. Синтеза визуелних и динамичких елемената у стваралачком ликовном процесу.

Садржај предмета: Координација објектима и телом у оквиру радне површине; Спонтано и организовано кретање; Различите динамике индивидуалног кретања и кретања у групи; Разумевање и коришћење покрета у функцији нарације и невербалне комуникације; Покрет као вид експресије; Покрет и звук: реакција на различите ритмичне динамике и стварање ритма уз покрет; Однос визуелних и динамички вештачки створених система у ликовној уметности; Увођење временске компоненте и трансформисање статичног ликовног дела у догађај; Кинетичка уметност; Конструисање механичких, светлосних и електроничких система у ликовном раду; Омогућавање активног перцептивног удела посматрача у ликовном делу; Извођење ликовно-перформативних партитура уз краће звучне / музичке форме.

Све фазе рада биће праћене фото или видео записима. Резултат рада у оквиру овог предмета биће изложба или кратка форма перформанса на крају семестра.

Литература:

1. Барба, Еуђенио и Саварезе, Никола (1996). *Речник позоришне антропологије, Тајна уметност глумца*. Београд: Факултет драмских уметности, Институт за позориште, филм, радио и телевизију.
2. Малетић, Ана (1983). *Покрет и плес*. Загреб: Културно-просвијетни сабор Хрватске.
3. Касагић, Ђурђервка и Бојановић, Илија (1995). *Игре покретом*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

■ МУЗИЧКА ЛИТЕРАТУРА ЗА ДЕЦУ

■ Семестар: 3 ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 4 ■ Полагање испита: усмено или у форми јавног наступа ■ Статус: изборни за студијски смер-васпитачи ■ мр Стеван Ковачевић.

Напомена: Курс се реализује у групи до 30.

Циљ предмета:

Могућност даљег проширивања усвојеног теоријског и практичног знања на музичким инструментима када је реч о индивидуалном или групном музицирању.

Садржај:

Рад са студентима ће се фокусирати на даљи развој извођачких вештина са проширивањем репертоара музичких композиција. Подстицање креативности и вишег нивоа музичке интерпретације, са акцентом на најбитније параметре музичке експресивности: динамика, темпо и артикулација. Стицање вештине заједничког музицирања кроз литературу класичне, цез, етно, савремене и филмске музике. Студенти ће искуствено проћи кроз процес припремања (пробе) и финализацију (интерни и јавни наступи/концерти). Пролазећи кроз процес извођења, студенти ће напредовати и уједно побољшати своје извођачко-музичке способности. Препознавање музичке терминологије, идентификација музичких симбола, вештина читања непознатог нотног материјала "прима виста", употреба разних музичких литература, обрада епоха и стила. Испит је усменог карактера или у неком облику јавног наступа (свечаност, интерни час, јавничас, свечани концерт).

Литература:

Ж.Петровић: 10 Дечјих песама, М Драгићевић: Распевани тобоган, Нота: Мали концертни репертоар и музички стилови, Нота: Школица за музички (Орфов) инструментаријум са аранжманима, Бакланова: Менует, Харолд Арлен: Иза дуге, Ј.С.Бах: Сарабанда, Миљивој Ивановић: Репертоар за ансамбле, Корели: Анданте, Моцарт: Аве Марија, Јанковић: Албум песама и комада, Свираоница, М. Бркић: Песме за децу, Б. Поповић: Солфеђо, М. Тајчевић: Теорија музике и Интернет ресурси: notes.tarakanov.net, <http://www.imslp.org>

■ СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ У РАДУ СА ДЕЦОМ

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: усмено и писмено ■ Статус: изборни ■ доц. др Маја Соколовић Игњачевић

Циљ предмета: Упознавање студената са значајем и могућностима рада са децом у области слушања музике. Упознавање са музичком литературом, различитим стилским правцима и жанровима. Оспособљавање студената за одабир адекватних композиција, њихову анализу и коришћење на различите начине у васпитно-образовном контексту.

Исход предмета: Овладавање основним знањима о коришћењу музичке литературе у раду са децом у оквиру слушања музике, уз развијање свести о значају рада у овој области. Упознавање са критеријумима за одабир композиција за слушање музике, као и начинима за њихово коришћење у раду са децом.

Садржај предмета: Улога и значај слушања музике у детињству; Критеријуми за одабир музичких садржаја за слушање; Упознавање са основним музичким концептима у делима за слушање: метар, ритам (трајање), темпо, динамика, висина тона (регистар), боја тона (извођач/ извођачки састав), мелодија, хармонија, фактура, агогика, форма. Основе музичких стилова. Основна знања о музичким жанровима. Анализа различитих слушних примера. Упознавање са различитим модалитетима рада у области слушања музике са децом, као и игровним активностима примереним предшколском узрасту. Истраживање доступних примера коришћења нумера за слушање у раду са децом на интернет платформама.

Литература:

1. Радош, К. (1996). Психологија музике. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства(одабрана поглавља).
2. Грујић, Г. (2017) Методички аспекти у музичком васпитању деце предшколског узраста. Београд: Klett, 83-93.
3. Ivanović, M. (2020). *Sistem perceptivnih aktivnosti u unapređenju muzičke percepcije i recepcije kod dece*. Doktorska disertacija, Univerzitet u Novom Sadu, 76-159, <https://nardus.mpn.gov.rs/handle/123456789/11880>
4. Sokolović, Ignjačević, M. S. (2019). Slušanje muzike u okviru predškolskog obrazovanja u programskim dokumentima i stručnim publikacijama u Srbiji od kraja XIX veka do danas. *Artefact*, 5(1), 45-61

■ РАЗВИЈАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ЗНАЊА И ВЕШТИНА НА ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ Статус: изборни ■ Зорица Савић Ненадовић, проф. др Наташа Јанковић, проф. др Зорица Цветановић, проф. др Зорана Опачић ■ само за полазнике Модула енглеског језика

Циљ предмета: Овладавање језичком грађом и развој вештина разумевања говора, говора, читања и писања у поређењу са матерњим језиком. Рад на развијању говорне културе и функционалне писмености. Анализа и тумачење репрезентативних књижевних дела за децу на енглеском језику.

Исход предмета: Студенти ће се упознати са битним аспектима и техникама овладавања језичком грађом и вештинама и кључним књижевнотеоријским појмовима на енглеском језику. Биће оспособљени да повезују стечена знања и преносе позитивна искуства на пољу језика и књижевности на српском и енглеском језику.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Енглески језик: Упознавање студената са законитостима функционисања енглеског у односу на српски језик, у смислу позитивног трансфера знања између два језика (препознавање врста речи и других граматичких категорија, њихове функције у реченици, аналогиије у грађењу сложеница и сл.), за разлику од негативног трансфера (ред речи у реченици, буквални преводи и сл.). Увид у различите технике за овладавање вештинама разумевања говора и говора, читања и писања на енглеском језику. Увод у основне књижевнотеоријске појмове и одабрана дела из области књижевности за децу на енглеском језику.

Српски језик: Сагледавање морфосинтаксичких и дискурских сличности и разлика између енглеског и српског језика применом компаративне методе. Стручно подучавање студената иницијалном развоју писмености и говорне културе и преношењу позитивних искустава из матерњег језика. Посебна пажња посвећује се култури говора, као и техникама читања које деци млађих узраста могу да помогну у каснијем овладавању овом језичком вештином од кључног значаја за лични и школски живот. Уважавајући различитости између два правописа, посебна пажња посвећује се разноврсним начинима писаног изражавања, од кратке форме до састава. **Књижевност за децу:** студенти се упознају са правилним поступцима приликом обраде књижевног дела из области поезије и прозе. Обрада неколицине традиционалних и савремених песама и прича/одломака познатих аутора на енглеском језику, на начин сличан обради књижевних дела на српском језику.

Практична настава

Групна и индивидуална припрема једноставних задатака за учење и увежбавање вокабулара и граматике, изговора и елемената културе примерених млађем узрасту. Увежбавање различитих техника читања. У оквиру групних пројектних задатака, студенти пишу саставе на енглеском језику и креирају електронске презентације о одломцима из задате лектире, примењујући интегрисана знања из свих области овог предмета. Припремљене материјале постављају на *Google* диск.

Методe извођења наставе: Предавања, демонстрација, анализа различитих врста текста, самостални усмени и писани рад студената, припрема електронских презентација.

Провера знања и оцењивање рада студената: Писани рад и усмена провера знања.

Литература:

Одабрани одломци:

Hunt P. [ed.], (2002). Understanding children's literature. London and New York: Routledge - Taylor & Francis. Prevod: Tumačenje književnosti za decu, [ur. Piter Hant]. (2013). Beograd: Učiteljski fakultet.

Janković N. (2010). Developing Language Skills with Young Learners. *Inovacije u nastavi* br. XXIII, 2010/2, (55-65). Beograd: Univerzitet u Beogradu, Učiteljski fakultet.

Јовановић А, Пијановић П., Опачић З. [ур. едиције зборника]. (2008-2014). *Поетика српске књижевности за децу и младе*. Учитељски факултет. Београд.

Цветановић З., Стојановић Б., Мишић Д. (2017). Врсте текстова у разредној настави језика и књижевности, *Теме, часопис за друштвене науке*, XLI, бр. 3, стр. 639–652.

Избор песама и прозних текстова за децу и младе на енглеском језику.

Изборни педагошко-психолошки курс II

■ САРАДЊА ПОРОДИЦЕ И ВРТИЋА

Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 3 ■ Статус: изборни ■ Полагање испита: писмено и усмено ■ проф. др Невена Буђевац и доц. др Софија Маричић

Циљ предмета:

Сарадња вртића са породицом један је од кључних ослонаца квалитетног васпитно-образовног рада. Истраживања, међутим, показују да значајан број васпитача, са једне стране, и родитеља са друге стране, није задовољан квалитетом те сарадње. Циљ овог предмета јесте да повећа компетенције будућих васпитача за остваривање квалитетне сарадње са породицама деце са којом раде.

Програм предмета:

- Значај квалитетне сарадње између породице и вртића
- Начела успешне сарадње вртића и породице

- Облици сарадње вртића са породицом (могућности и ограничења дигитализације)
- Анализа европских модела сарадње вртића и породице
- Извори проблема у сарадњи са породицом и начини њиховог превазилажења
- Организациони аспекти сарадње вртића са породицом
- Вођење педагошке документације у вези са сарадњом са породицом
- Улога и значај вредновања сарадње вртића и породице

Литература:

- Збирка текстова за предмет *Сарадња породице и вртића*, 2019, Београд: Учитељски факултет. (180 стр)

■ ПОРТФОЛИО У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 20-22 ■ ECTS: 3 ■ Статус: изборни ■ проф. др Драгана Богавац

Циљ предмета: да студентима омогући потпуније стицање знања о педагошкој документацији у предшколској установи, посебно о портфолију; да се студенти оспособе у вођењу портфолија у предшколској установи.

Исход предмета: Овладаност теоријским и практичним знањима о портфолију у предшколској установи.

Садржај предмета: Портфолио и професионални развој. Аргументи за вођење портфолија. Врсте портфолија. Документација у портфолију. Системски кораци у вођењу портфолија. Препреке у вођењу портфолија. Учешће породице у вођењу портфолија.

Литература:

1. Leibzig, J., Leach, J. (2001). *Praćenje i posmatranje dece*. Београд: СІР
2. Cathy Grace, Elizabeth F. Shores (2005). *Das Portfolio-Buch Fur Kindergarten und Grundschule*. Verlag an der Ruhr, 38-116.
3. Станојловић, Борислав (2008). *Основи педагошке дијагностике*. Београд: Просветни преглед, 14-75, 161-231.

■ ЕВРОПСКИ СТАНДАРДИ ИНФОРМАТИЧКИХ ЗНАЊА

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ECTS: 3 ■ Полагање испита: писмено, усмено, израда пројекта ■ Статус: изборни ■ проф. др Мирослава Ристић, проф. др Данимир Мандић

Циљ курса/предмета

Настава овог предмета треба да омогући студентима овладавање основним знањима: из области стандардизације информатичких знања у свету. Посебна пажња посвећује активностима и програму асоцијације ECDL (European Computer Driving Licence) која је огранак светске информатичке асоцијације. Студенти се оспособљавају за полагање међународне лиценце за свих седам модула и упознају са стандардима дигиталних компетенција за наставнике.

Садржај курса/предмета

Стандардизација знања. Карактеристике стандардизације у информатици. Основи појмови везани за информационе технологије. Оперативни системи и управљање датотекама. Текст процесори. Софтвер за креирање низова података, израчунавање основних математичких и статистичких функција и креирање графикана. Софтвер за рад са реалционим базама података MS Access. Софтвер за

креирање мултимедијалних презентација. Интернет технологије и комуникације. Перманентно усавршавање наставника. ISTE стандарди за наставнике. Оквир дигиталних компетенција – наставник за дигитално доба.

Литература:

1. Мандић, Данимир, и Ристић, Мирослава (2011): *Европски стандарди информатичких компетенција*, Чигоја штампа, Београд.
2. ECDL, доступно на: <http://www.ecdl.com/>
3. ISTE, доступно на: <https://www.iste.org/>
4. ЗУОВ, МПНТРС, ЗВКОБ (2019): *Оквир дигиталних компетенција - Наставник за дигитално доба*: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2019/08/2019_ODK_Nastavnik-za-digitalno-doba.pdf

■ ПОДРЖАВАЊЕ И ПРОШИРИВАЊЕ ДЕЧЈЕ ИГРЕ

■ Семестар: 4. ■ Фонд часова: 30 ■ ЕCTS: 4 ■ Полагање испита: израда и одбрана индивидуалног портфолија студента ■ Статус: изборни ■ проф. др Зорица Ковачевић напомена: Курс ће се реализовати у групи до 25 студената.

Циљ предмета: Оспособљавање студената за креирање сигурног контекста за дечју игру и за њено подржавање и проширивање и развијање сензибилности студената за променљиве ситуације које деца стварају у игри.

Садржај предмета: Обележја дечје игре као чињења у којем се активирају сви потенцијали детета. Класификација дечјих игара. Игра у раном образовању. Игра из дечје перспективе. Креирање физичког окружења које подстиче сарадњу и истраживање деце у игри. Улога одраслих у дечјој игри и поступци одраслих којима се подржава и проширује дечја игра. Игра као простор моделовања стваралачког понашања и адекватних облика понашања у односима са другима.

Литература:

- Marjanović, A. (1987). Dečja igra i stvaralaštvo. *Predškolsko dete*, 17(1–4), 85–101.
- Krnjaja, Ž. (2012). Igra kao susret – koautorski prostor u zajedničkoj igri dece i odraslih. *Etnoantropološki problemi*, 7(1), 251–267.
- Kovačević, Z. i Gluvak, J. (2023). Vršnjaci, odrasli i učenje u dečjoj igri – sagledavanje igre iz dečje perspektive. *Nastava i vaspitanje*, 72(1), 5–25.
- Kovačević, Z. i Gluvak, J. (2023). Čega se deca igraju, čime i gde – sagledavanje igre iz dečje perspektive. *Research in Pedagogy*, 13(1), 19–35.